

Taalbeleid in Rusland door
de jaren heen:
tussen russificatie en korenizatsija

Peter Dirix
5 maart 2016

Overzicht

- Keizertijd
  - Peter de Grote
  - Alexander I
  - Late 19^e eeuw
- Sovjettijd
  - Nationaliteitenpolitiek en korenizatsija
  - Grote Zuivering
  - Latere Sovjettijd
- Russische Federatie

Taalbeleid 18^e eeuw

- Tot begin 18^e eeuw: Kerkslavisch = kanselarijtaal
- Peter de Grote: alfabethervorming
- Start ontlening woorden uit Frans, Duits, Nederlands en Latijn
- Start creatie literaire taal
- 1755: eerste spraakkunst (Lomonosov)
- 1783: eerste verklarend woordenboek
- Tegen het einde van de eeuw spreekt een deel van de adel Frans en/of Duits

Taalbeleid 19^e eeuw (1)

- Rijkstaal: Russisch
- Koninkrijk Polen (1815): Pools - tot Poolse opstanden 1830/1863
- Groothertogdom Finland (1809): Zweeds
- Koerland, Lijfland en Estland: Russisch en Duits (de facto)
- Russisch is volledig ontwikkeld als literaire en wetenschappelijke taal
- Vanaf einde 19^e eeuw ook ontleningen uit Engels

Taalbeleid 19^e eeuw (2)

- Alexander III (1881-1894) en Nikolaas II (1894-1917): russificatie
- Verbod op Pools, Litouws, Wit-Russisch en Oekraïens in scholen vanaf jaren 1880 (tot 1904)
- Verbod op Roemeens in Bessarabië (1829/1860)
- Verrussischiing van de Universiteit van Dorpat (Joerjev) en Polytechnicum van Riga vanaf 1893
- Pogingen tot russificatie in Finland (1899-1905, 1908-1917)

Vrede van Brest-Litovsk

- Duitsland, Oostenrijk-Hongarije en Ottomaanse Rijk met RSFSR
- 3 maart 1918, ondertekend door Trotskij
- Creatie bufferstaten: Finland, Litouwen, Polen, Oekraïne, Balticum (Estland, Lijfland, Koerland)
- Afstand West-Armenië en Adzjarië aan Turkije (maar in handen Armeense en Georgische nationalistes)
- Verdrag van Berlijn (27 augustus): erkenning Georgië
- Wit-Rusland bezet door Centralen
- Gevolgd door burgeroorlog in RSFSR en creatie van sovjetrepublieken in Wit-Rusland, Oekraïne, Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Boechara en Chiva
- Mislukte invasies in Polen, Finland en Baltische staten (1918-1920)

Ontstaan Sovjetunie: 30/12/1922

- Russische Socialistische Federatieve Sovjetrepubliek (RSFSR)
- Oekraïense Socialistische Sovjetrepubliek
- Wit-Russische Socialistische Sovjetrepubliek
- Trans-Kaukasische Socialistische Federatieve Sovjetrepubliek (TSFSR) - maart 1922 tot 1936
  - Armeense Socialistische Sovjetrepubliek
  - Georgische Socialistische Sovjetrepubliek (incl. Abchazië)
  - Azerbeidzjaanse Socialistische Sovjetrepubliek

Ontstaan Sovjetunie: *30/12/1922*

Nationaliteitenkwestie

- Nationaliteitenpolitiek in 1913 geformuleerd door bolsjevieken na bezoek van Stalin aan Krakau en Wenen: *"Марксизм и национальный вопрос"* (*Marxisme en de nationaliteitenkwestie*)
- Verhindere dat RSDRP net zoals Oostenrijkse sociaal-democraten uiteenviel in autonome etnische partijen
- Natie = stabiele gemeenschap op basis van gemeenschappelijke taal, grondgebied en cultuur
- Nationaal-culturele autonomie zou leiden tot de culturele en economische isolatie van primitievere volkeren
- Dus noodzaak tot unificatie van de cultuur en dus russificatie
- Volgens Trotskij echter geschreven door Lenin en Boecharin
- Stalin wordt volkscommissaris voor minderheden (1917)

Sovjet-Russisch

- Pas in 1990 officiële taal
- Grote alfabet- en spellinghervorming 1918
- Van ongeveer 25% naar bijna volledige geletterdheid
- Creatie van nieuwe politieke terminologie (Newspeak), e.g. товарищ (kameraad), партийность (partijtrouw), сельсовет (landelijke raad), раскулачивание (dekoelakisatie), Госплан (Staatscomité voor Planning), ГУЛАГ (Centraal Bestuur voor Correctieve Werkkampen en -nederzettingen), ...
- Massaal gebruik van afkortingen en acroniemen
- Afschaffing meeste beleefdheidsfrases en "bourgeoisterminologie"

Korenizatsija (1)

- Tegen 1919 grote tegenstand tegen russificatie (enkel verwacht van Polen en Finnen)
- Ontstaan Sovjetunie gaf rechten aan Wit-Russen, Oekraïners en Trans-Kaukasische volkeren
- 12^e Partijcongres (1923) - Stalin identificeert twee gevaren voor een succesvolle nationaliteitenpolitiek: Groot-Russisch chauvinisme en plaatselijk nationalisme
- Groot-Russisch chauvinisme = grootste gevaar
- Plaatselijk nationalisme mag dus gesteund worden
- Maar: geen panislamisme of panturkisme
- Piëmontprincipe: Wit-Rusland, Oekraïne, Moldavië, Karelië

Korenizatsija (2)

- Коренизация (Russ.) / Коренізація (Oekr.) = lett. "verinheemsing" (Stalin zelf sprak altijd van 'национализация')
- Komt van "коренное население" (inheemse bevolking)
- Vanaf 1923 officiële politiek
- Overname van Oostenrijkse sociaal-democraten (Otto Bauer, Karl Renner), maar geen extraterritorialiteit
- Positieve discriminatie (положительная деятельность) van inheemse en 'achtergestelde' volken
- Creatie van (nieuwe) alfabetten voor tientallen talen
- Arabisch, Mongools, Cyrillisch vervangen door Latijns alfabet voor niet-Slavisch ('derussificatie')
- Overname van grote aantallen Russische (en internationale) woorden

Administratieve indeling

- Socialistische sovjetrepubliek (SSR) - soeverein
- Autonome socialistische sovjetrepubliek (ASSR)
- Territoria (kraj)
- Gewesten + autonome gewesten (oblast)
- Districten + autonome districten (okroeg)
- Steden
- Kantons (rajon)
- Nederzettingen
- Persoonlijke nationaliteit

Unierepublieken (1)

- RSFSR (1918)
- Oekraïne (1918)
- Wit-Rusland (1918)
- Azerbeidzjan (1920/1936)
- Armenië (1921/1936)
- Georgië (1921/1936)
- Oezbekistan (1924) - fusie van ASSR Turkestan en sovjetrepublieken van Boechara en Chiva
- Turkmenistan (1924)

Unierepublieken (2)

- Tadzjikistan (ASSR in Oezbekistan 1924, SSR 1929)
- Kazachstan (ASSR in RSFSR 1920, SSR 1936)
- Kirgizië (ASSR in RSFSR 1926, SSR 1936)
- Moldavië (ASSR in Oekraïne 1924, SSR 1940)
- Fins-Karelische SSR (ASSR in RSFSR 1923, SSR 1940-1956, daarna terug ASSR Karelië)
- Estland (1940)
- Letland (1940)
- Litouwen (1940)

ASSR

- RSFSR (16): Basjkirië (1919), Tatarije (1920), Dagestan (1921), Jakoetië (1922), Boerjatië (1923), Karelië (1923), Tsjoegasjië (1925), Oedmoertië (1934), Mordovië (1934/1961), Kalmukkië (1935-1943, 1958), Kabardino-Balkarië (1936; Kabardinië 1944-1957), Komi (1936), Mari (1936), Noord-Ossetië (1936), Tsjetsjeno-Ingoesjië (1936-1944, 1957), Toeva (1961), Opper-Altaj (1990); **Turkestan (1918-1924), Wolga-Duitsers (1918-1941), Kazachstan (1920-1936), Bergrepubliek (1921-1924), Kirgizië (1926-1936)**
- Georgië (2): Abchazië (1921/1931) en Adzjarië (1921)
- Azerbeidzjan (1): Nachitsjevan (1920)
- Oekraïne (1): Krim (1921-1945 in RSFSR, 1991); **Moldavië (1924-1940)**
- Oezbekistan (1): Karakalpakkië (1932), **Tadzjikistan (1924-1929)**

Autonome gewesten

- RSFSR (5): Adygië, Opper-Altaj, Joods Autonoom Gewest (Birobidzjan), Karatsjaj-Tsjerkessië en Chakassië; Ingoesjië, Kabardino-Balkarië, Kalmukkië, Kara-Kirgizië, Komi-Zyrjan, Mari, Noord-Ossetië, Oedmoertië, Toeva, Tsjerkessië, Tsjetsjenië, Tsjoevasjië
- Georgië (1): Zuid-Ossetië
- Azerbeidzjan (1): Opper-Karabach
- Tadzjikistan (1): Opper-Badachsjan
- Wit-Rusland: Poolse autonome districten (1932-1935)
- Oekraïne: Moldavië (1924)
- Oezbekistan: Karakalpakkië

Autonome districten

- RSFSR (10): Agin-Boerjatië, Chanten en Mansen, Evenken, Jamalo-Nenets, Komi-Permjak, Korjakië, Nenets, Oest-Orda-Boerjatië, Tajmyr, Tsjoektsji

Resultaten korenizatsija (1)

- Voor korenizatsija werden enkel Russen, Oekrainers, Joden, Duitsers, Polen, Finnen, Georgiërs en Armeniërs als ontwikkeld gezien
- Basistool: taalkundige standaardisatie
- Gebruikt om lokale kaders te creëren
- Groot succes in Oekraïne (kwart van de bevolking) en tot op zekere hoogte in Wit-Rusland
- Kozakken werden gedeporteerd uit de Kaukasus en Kazachstan om oorspronkelijk etnisch overwicht te herstellen

Resultaten korenizatsija (2)

- Oekraïnisering van bestuur en onderwijs
- Oekraïens zelfvertrouwen -> poging tot annexatie van territoria in RSFSR (Donbekken)
- Ook nationale districten voor Bulgaren, Grieken, Duitsers en Polen in Oekraïne en nationale dorpsraden voor Zweden, Albanezen, Tsjechen en Roemenen
- Maar toch creatie van tweetaligheid i.p.v. homogene gebieden, zelfs in de Oekraïne
- Wit-Rusland krijgt gebied van de RSFSR, Oekraïne doet gebiedsruil, maar nog steeds 7 miljoen Oekraïners in RSFSR
- Tot 1932 ook oekraïnisering in RSFSR

Resultaten korenizatsija (3)

- Ook succes in het gewest Leningrad en Tatarije en in mindere mate Wit-Rusland
- In andere streken wel succesvol in de creatie van lokale partijkaders: Tsjoevasjië, Wolga-Duitsers, Krim
- Culturele revolutie 1930-34 in het Oosten
- Centrale instellingen weigeren mee te werken in de lokale talen
- Russen niet blij om 'minderheid' te vormen

Grote Zuivering (1)

- 1930: start collectivisatie, kolchozen
- 1932: start graanrequisities, grote tegenstand in Oekraïne en Koeban
- Tussen 1933 en 1938 werd korenizatsija niet langer afgedwongen (maar ook niet herroepen)
- Maar: bourgeois nationalisme grotere dreiging dan Groot-Russisch chauvinisme
- 1936 nieuwe grondwet: Sovjetunie = perfecte communistische samenleving als vrijwillige unie van socialistische republieken
- Voor volkstelling van 1939 worden aantal volkeren samengevoegd
- Vanaf 1937 wordt Russisch gepromoot als cultuurtaal en de taal van "grote broer"
- Vanaf 1938 wordt Russisch verplichte tweede taal in alle scholen

Grote Zuivering (2)

- In 1938-1940 wordt het Latijns schrift vervangen door Cyrillisch (en Georgisch voor enkele talen) [officiële reden: om beter Russisch te kunnen leren]
- Taal in hoger onderwijs is meestal Russisch (behalve in Georgië)
- 1932: afschaffing nationale dorpsraden, nationale districten, nationale kolchozen
- 1937-39: lokale etnische leiders worden verwijderd
- 1937-38: Duitsers, Polen, Tsjechen, Letten, Esten, Finnen, Grieken, Bulgaren, Roemenen, Koreanen, Chinezen, Koerden, Iraniërs: status van 'vijand', deportaties, sluiting van alle scholen en kranten
- 1943-44: deportatie van "collaborerende" volkeren naar Siberië en/of Kazachstan: Wolga-Duitsers, Kalmukken, Krim-Tataren, Tsjetsjenen, Ingoesjen, Balkaren, Karatsjaj
- In 1957 mogen meesten terugkeren (maar niet Wolga-Duitsers en Krim-Tataren)

Russisch wereldtaal

- Massale volksverhuizingen, verplicht onderwijs en radio/televisie: standaardisatie van Russisch en uitvlakking dialecten
- Officiële taal VN (1946), werктаal (1968)
- Verplicht schoolvak (rond 1950-begin jaren '90) in Polen, Tsjechoslovakije, Hongarije, Roemenië (tot 1968), Bulgarije, Albanië (tot 1961), Cuba (vanaf 1960)

Na Stalin (1)

- 1934-80: eerste leerjaar wordt aangeboden in minimaal 67 talen
- Vanaf 1959: afschaffing van scholen in kleinere talen of voor gemeenschappen die het Russisch beheersen
- Volledig onderwijs in etnische taal: 67 talen in 1934, nog 45 talen in 1970, nog 36 in 1980
- In 1958-59 in RSFSR enkel nog volledige 10-jarige cyclus beschikbaar in Russisch, Tataars en Basjkiers
- Vaak wordt etnische taal wel als (keuze)vak aangeboden
- Ook in stedelijke gebieden in Wit-Rusland en Oekraïne vaak russificatie
- Etnische Russen kunnen uiteraard naar Russische scholen in de hele USSR

Na Stalin (2)

- Vanaf 1970 vroegen de volkstellingen niet enkel om etnische afkomst en huistaal, maar ook om andere beheerste talen
- Gedeporteerde en geëmigreerde groepen waren makkelijk doelwit voor russificatie, bv. Oekrainers in Kazachstan
- Idem voor gemengde huwelijken (behalve in Baltische staten)
- Hoger onderwijs bijna volledig in Russisch, behalve in Georgië en Baltische staten, en tot op zekere hoogte Armenië

Late Sovjettijd

- Decentralisatie naar unierepublieken
- Nationalistischer beleid unierepublieken
- Uitroepen etnische taal als enige bestuurstaal: Letland (1988), Estland (1989), Litouwen (1989), Oekraïne (1989), Georgië (1989), Moldavië (1991)
- Ontstaan conflicten met minderheden (bv. Abchaziërs, Osseten in Georgië, Armeniërs in Azerbeidzjan, Russen en Oekraïners in Moldavië)
- Open oorlog tussen Armenië en Azerbeidzjan start al in 1988

Situatie 1989

Republiek	Titulaire bevolking	Kennis Russisch	Aantal Russen	Titulaire taal bij Russen
Armenië	93%	45%	0%	0%
Azerbeidzjan	83%	32%	6%	15%
Estland	62%	35%	30%	15%
Georgië	70%	32%	6%	24%
Kazachstan	40%	64%	38%	9%
Kirgizië	52%	37%	22%	12%
Letland	52%	68%	34%	22%
Litouwen	80%	38%	9%	38%
Moldavië	65%	58%	13%	12%
Oekraïne	73%	72%	22%	34%
Oezbekistan	71%	27%	8%	5%
Tadzjikistan	62%	31%	8%	4%
Turkmenistan	72%	28%	10%	2%
Wit-Rusland	78%	80%	13%	27%

Jaren '90

- Nieuwe Russische grondwet (1992) erkent alle autonome gebieden (republieken, autonome gewesten, autonome districten) net als territoria, gewesten en steden Moskou en Sint-Petersburg als субъекты федерации, i.e. op het zelfde niveau in de federatie
- Republieken (21): Adygië, Altaj, Basjkirië, Boerjatië, Chakassië, Dagestan, Ingoesjië, Jakoetië, Kabardino-Balkarië, Kalmukkië, Karatsjaj-Tsjerkessië, Karelië, Komi, Mari El, Mordovië, Noord-Ossetië, Oedmoertië, Tatarije, Toeva, Tsjetsjenië, Tsjoevasjië
- Autonoom gewest (1): Joods Autonoom Gewest
- Autonome districten (10): Agin-Boerjatië, Chanten en Mansen, Evenken, Jamalo-Nenets, Komi-Permjak, Korjakië, Nenets, Oest-Orda-Boerjatië, Tajmyr, Tsjoektsji

Nationaal-culturele autonomie

- Federale wet over nationaal-culturele autonomie (juni 1996):
  - Ondersteuning van etnische minderheden op federaal, regionaal en plaatselijke niveau
  - Ondersteuning op sociaal, economisch en wettelijk niveau
  - Bescherming van minderheidstalen en regeling gebruik communicatie met overheden
  - Steun aan scholen, media, musea en culturele organisaties
  - Onderwijs in minderheidstaal in 9,9% van de scholen; in 16,4% van de scholen wordt een minderheidstaal onderwezen

Nationale scholen

- Model 1: leerjaren 1-11 in etnische taal (Jakoetië, landelijke scholen in Tatarije en Basjkirië); Russisch is een verplicht vak
- Model 2: leerjaren 1-7/9 in etnische taal, daarna overschakeling naar Russisch (landelijke scholen in Toeva, Boerjatië, Tsjoevasjië, Kalmukkië, Noordelijke Kaukasus, stedelijke scholen in Tatarije en Basjkirië)
- Model 3: leerjaren 1-4 in etnische taal, daarna overschakeling naar Russisch (stedelijke scholen in Toeva, Kalmukkië, Noordelijke Kaukasus, ...)
- Model 4: onderwijs in Russisch maar etnische taal wordt aangeboden als een vak (Karelië, Oedmoertië, Komi, kleinere volkeren)
- Model 5: leerjaren 1-11 in etnische taal met langzame overgang naar Russisch
- 31 talen + 45 extra talen als keuzevak

Situatie nu: republieken

Republiek	Titulair volk		Russen		Opmerkingen
	1989	2010	1989	2010	
Adygië	22,1%	25,8%	68,0%	63,6%	
Altaj	31,0%	34,5%	57,5%	56,6%	
Basjkirië	21,9%	29,5%	39,3%	36,1%	grootste deelrepubliek - ook 25,4% Tataren
Boerjatië	24,0%	30,4%	67,8%	66,1%	
Chakassië	11,1%	12,1%	79,5%	81,3%	
Dagestan	78,9%	86,6%	9,2%	3,6%	o.a. Avaren (29,4%), Dargiërs (17,0%), Koemyken (14,9%), Lezgiërs (13,3%), Lakken (5,6%), Tabasaranen (4,1%), ...
Ingoesjië	74,5%	94,1%	13,2%	0,8%	
Jakoetië	33,4%	50,1%	50,3%	37,8%	
Kabardino-Balkarië	57,6%	69,9%	31,9%	22,5%	Tsjerkessen (57,2%), Balkaren (12,7%)
Kalmukkië	45,4%	57,4%	37,7%	30,2%	
Karatsjaj-Tsjerkessië	50,6%	64,0%	42,4%	31,6%	Karatsjaj (41,0%), Tsjerkessen (11,9%), Abazijnen (9,8%), Nogaj (3,3%)
Karelië	13,1%	9,3%	73,6%	82,2%	
Komi	23,3%	23,7%	57,7%	65,1%	
Krim + Sebastopol	1,6%	10,6%	67,0%	67,8%	Ook Oekraïners (25,8% in 1989; 15,7% in 2014)
Mari El	43,3%	43,9%	47,5%	47,4%	
Mordovië	32,5%	40,0%	60,8%	53,4%	
Noord-Ossetië	53,0%	65,1%	29,9%	20,8%	
Oedmoertië	30,9%	28,1%	58,9%	62,2%	
Tatarije	48,5%	53,2%	43,3%	39,7%	
Toeva	64,3%	82,0%	32,0%	16,3%	
Tsjetsjenië	66,0%	95,3%	24,8%	1,9%	
Tsjoevasjië	67,8%	67,7%	26,7%	26,9%	
Abchazië	17,8%	50,7%	14,3%	9,1%	Aantal Georgiërs ging van 45,7% naar 19,2%. Ook substantiële Armeens minderheid (17,4%).
Zuid-Ossetië	65,9%	89,1%	2,1%	1,0%	Aantal Georgiërs ging van 28,8% naar 8,9%.

Situatie nu: autonome gewesten en districten

District	Titulair volk		Russen		
	1989	2010	1989	2010	
Joods Aut. Gewest	?	1,0%	?	92,7%	
Agin-Boerjatië	54,9%	65,1%	40,8%	32,5%	niet langer autonoom (2008)
Chanten en Mansen	0,9%	2,1%	66,3%	68,1%	
Evenken	14,1%	21,5%	67,5%	61,9%	niet langer autonoom (2007) - cijfers 2002
Jamalo-Nenets	4,2%	5,9%	59,2%	61,7%	
Komi-Permjak	60,2%	59,0%	36,1%	38,1%	niet langer autonoom (2005) - cijfers 2002
Korjakië	16,5%	30,3%	62,0%	46,2%	niet langer autonoom (2007)
Nenets	11,9%	18,6%	65,8%	66,1%	
Oest-Orda-Boerjatië	36,3%	39,8%	56,5%	54,2%	niet langer autonoom (2008)
Tajmyr	8,9%	15,7%	67,1%	50,0%	niet langer autonoom (2007)
Tsjoektsji	7,9%	28,6%	66,1%	52,5%	

Russisch

- Российский vs. русский
- Officiële taal van Rusland op alle niveaus
- Co-officiële taal van Kazachstan, Kirgizië en Wit-Rusland
- Belangrijkste officiële taal van Abchazië, Zuid-Ossetië en Transnistrië
- In al deze gebieden bijna uitsluitend enige taal in hoger onderwijs
- 150 miljoen moedertaalsprekers en 110 miljoen tweedetaalsprekers
- Beweging om toevloed aan Engelse leenwoorden te stoppen
- Русский мир, cfr. Goethe-Institut

Tataars

- Officiële taal van Tatarije
- 5,4 miljoen moedertaalsprekers
- Vanaf 1917 tot jaren '30 de facto officieel in Tatarije
- Taal gezuiverd van Arabische en Perzische woorden
- Vanaf midden jaren '30 waren Tataarse scholen beperkt tot platteland
- Tataarse minderheden in Basjkirië, Mari El en andere regio's
- Vanaf jaren '90 opkomst in scholen; gebruikt in media
- Na Russisch meeste publicaties in RF in Tataars
- Sommigen Basjkieren (300.000), Tsjoevasjen, Oedmoerten en Mari zijn ook Tataarssprekend
- 1999: invoering Latijns schrift tegen 2001, maar afgeschaft door federale wet in 2002
- Tataars Taalinstituut
- Er zijn op het platteland nog steeds sprekers die geen Russisch kennen
- Er is beperkt hoger onderwijs in het Tataars (menswetenschappen)
- Prestigetaal blijft Russisch, bv. Federale Universiteit van Kazan

Basjkiers

- Officiële taal van Basjkirië
- 1.150.000 moedertaal- en 30.000 tweedetaalsprekers (vergelijk met meer dan 1,5 miljoen etnische Basjkieren)
- Vanaf midden jaren '30 waren Basjkierse scholen beperkt tot platteland
- Vanaf jaren '90 opkomst in scholen - lager en middelbaar
- 1999: republikeinse taalwet
- 2006: verplicht vak, ook in Russische scholen (3 uur/week)
- Weinig leerlingen doen eindexamen Basjkiers
- 2010: terug afgeschaft
- Uitgeverij 'Kitap' publiceert 100-200 titels per jaar
- 69 kranten in het Basjkiers
- Aantal publicaties 4^e in RF na Russisch, Tataars en Engels
- Basjkiers Taalinstituut
- Filologische en lerarenopleiding aan de Basjkierse Staatsuniversiteit
- Status bedreigde taal

Ossetisch

- Officiële taal van Noord-Ossetië en Zuid-Ossetië
- Ongeveer 580.000 moedertaalsprekers
- Literaire taal ontwikkeld in 18^e eeuw; eerste krant in 1906
- Eerste volledige Bijbelvertaling pas in 2010 (nochtans 62% christenen)
- Twee kranten; andere kranten hebben een aantal artikelen in het Ossetisch
- Verplicht vak in middelbare scholen
- Moedertaalsprekers krijgen ook een vak Ossetische letterkunde
- Hoger onderwijs in het Russisch (bv. Staatsuniversiteiten van Noord-Ossetië en Zuid-Ossetië)
- Noord- en Zuid-Ossetische radio en televisie gedeeltelijk in Ossetisch

Karelisch

- Dialectcontinuüm met Fins
- Ongeveer 100.000 sprekers (waarvan 6000-30.000 in Finland)
- Erkend als minderheidstaal sinds de jaren '90 maar niet echt officieel omwille van Latijns alfabet
- In 1921 werd het Fins gekozen als officiële, geschreven taal voor de ASSR
- In 1931 creatie van een aparte literaire taal voor de Tver-Kareliërs
- In 1937-39: overschakeling naar Cyrillisch
- In 1939: Karelië werd gezien als basis om Finland te annexeren/sovjetiseren
- 1940: Fins-Karelische ASSR met Fins als officiële taal
- 1990: leerstoel Karelisch en Vepsisch aan de Staatsuniversiteit van Petrozavodsk
- 2007: standaardisatie
- 2008: leerstoel aan Universiteit van Joensuu (Finland)
- Concurrentie met het Fins

Korjaaks

- Niet officieel
- Nog 1700 moedertaalsprekers van de 8800 Korjaken
- In 1959 sprak nog 99,6% van alle Korjaken Korjaaks
- Er zijn een paar krantenartikels in lokale kranten

Ex-Sovjetstaten

- Abchazië, Zuid-Ossetië, Transnistrië: officiële taal, vrijwel uitsluitend Russisch gebruikt
- Wit-Rusland: voornaamste officiële taal
- Kirgizië: officiële taal
- Kazachstan en Tadzjikistan: 'taal voor interetnische communicatie'
- Moldavië: 'taal voor interetnische communicatie' (de jure, maar status is opgeschort)
- Litouwen, Georgië, Armenië en Azerbeidzjan: Russische minderheid is beschermd en heeft eigen scholen
- Oekraïne, Oezbekistan, Turkmenistan, Estland en Letland: meeste onderwijs in Russisch is opgeschort

Literatuur

- Ayse Pamir Dietrich, *Language Policy and the Status of Russian in the Soviet Union and the successor states outside the Russian Federation*, in: *Australian Slavonic and East European Studies (ASEES)*, 19, 1-2 (2005), pp. 1-27
- Irina Khaleeva, *Teaching National Languages in Russia*
- Marc Leprêtre, *Language Policy in the Russian Federation: language diversity and national identity*, in: *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, lente 2002
- Terry Martin, *The Affirmative Action Empire: Nations and Nationalism in the Soviet Union, 1923-1939*, Cornell University Press, 2001

Literatuur

- Federale wet over nationaal-culturele autonomie:

<http://www.regione.taa.it/biblioteca/minoranze/russia3.pdf>